

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Кафедра германської та слов'янської філології

Піскунов О. В., Роман В. В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**щодо написання та оформлення кваліфікаційних робіт
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
В 11 ФІЛОЛОГІЯ**

*Освітня програма
“Філологія (Германські мови та літератури (переклад
включно))”*

Дніпро-Слов'янськ – 2025 р.

УДК
ББК
П

Укладачі:

Піскунов О. В., Роман В. В.

Методичні рекомендації щодо написання та оформлення кваліфікаційних робіт для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В11 Філологія освітньо-професійної програми “Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно)). ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Дніпро-Слов’янськ. 2025. 72 с.

Рецензенти:

Пампура С. Ю. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Ябурова О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «ДДПУ».

Методичні рекомендації укладено для підтримки здобувачів у процесі написання та оформлення кваліфікаційних робіт з філологічної спеціальності. Детально описано структуру і зміст кваліфікаційної магістерської роботи, а також основні правила і вимоги до написання кожного з її розділів. Рекомендації містять інформацію про ключові етапи підготовки та графік виконання кваліфікаційних робіт. Посібник також пропонує детально розроблені кафедрою критерії оцінювання, які пояснюють підходи до оцінки кожного етапу дослідження. Рекомендовано здобувачам магістерської підготовки спеціальності В11 Філологія.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри германської та слов’янської філології
Протокол № 11 від 25 червня 2025 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою
ДВНЗ “Донбаський державний педагогічний університет”
(протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	7
1.1. Кваліфікаційна робота: загальна характер.....	7
1.2. Вибір теми і затвердження теми кваліфікаційної роботи.....	8
1.3. Загальна характеристика та етапи магістерського дослідження.....	12
РОЗДІЛ 2. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ТА ЯКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ СКЛАДОВИХ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	13
2.1. Титульний аркуш кваліфікаційної роботи.....	15
2.2. Анотації.....	16
2.3. Зміст.....	17
2.4. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.....	17
2.5. Вступ.....	18
2.5.1 Актуальність теми дослідження.....	19
2.5.2 Мета дослідження.....	20
2.5.3 Завдання дослідження.....	21
2.5.4 Об'єкт і предмет дослідження.....	22
2.5.5 Матеріальна та джерельна база дослідження	23
2.5.6 Методи дослідження.....	25
2.5.7 Наукова новизна отриманих результатів.....	27
2.5.8 Теоретичне значення отриманих результатів	27
2.5.9 Практичне значення дослідження.....	27
2.5.10 Апробація результатів дослідження.....	28
2.5.11 Структура магістерської роботи.....	29
2.6. Основна частина.....	30
2.7. Висновки	34
2.8. Список використаних джерел.....	35
2.9. Додатки	37
РОЗДІЛ 3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	38
3.1. Загальні вимоги.....	38
3.2. Нумерація.....	40

3.3. Таблиці та ілюстрації.....	41
3.4. Загальні правила цитування та посилання на використанні джерела.....	42
3.5. Оформлення списку використаних джерел	44
3.6. Додатки.....	45

РОЗДІЛ 4. ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ НА ЗАСІДАННІ АТЕСТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ.....

46

4.1 Загальні вимоги до захисту кваліфікаційної роботи. Академічна добросовісність.....	46
4.2 Основні вимоги до структури доповіді для захисту.....	47
4.3 Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи.....	49

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....

52

ДОДАТКИ.....

55

Додаток А. Титульна сторінка магістерської роботи.....	55
Додаток Б. Зміст магістерської роботи	56
Додаток В. Загальні вимоги до анотацій.....	57
Додаток Г. Приклади оформлення списку літератури.....	64
Додаток Д. Відгук наукового керівника	71
Додаток Ж. Рецензія на кваліфікаційну роботу.....	72

ВСТУП

Другий (магістерський) рівень вищої освіти, відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «передбачає, що здобувачі вищої освіти повинні набувати здатності вирішувати дослідницькі та / або інноваційні завдання у визначеній сфері професійної діяльності».

Методичні рекомендації складено відповідно до *Положення про кваліфікаційні роботи в Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет»*, яке регулює перебіг, умови написання кваліфікаційних робіт і процес їх захисту в Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет».

Якість освіти традиційно пов'язують із забезпеченням суспільства висококваліфікованими і конкурентоспроможними фахівцями. Зростання вимог до професійної підготовки здобувачів освіти вищої школи вимагає активного залучення їх до дослідницької роботи. Практика підготовки здобувачів передбачає спрямованість на формування таких умінь і властивостей, притаманних спеціалісту високого якості, як: приймати рішення та продовжувати навчання та / або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

Одним з основних видів навчальних занять і науково-дослідницької роботи здобувачів є кваліфікаційна робота як дієвий засіб підвищення якості підготовки спеціалістів та нарощення їхніх загальних і фахових компетентностей.

Кваліфікаційну роботу виконують протягом трьох семестрів й захищають на завершальному етапі навчання. Вона є самостійним науковим дослідженням, що здійснюється під керівництвом наукового керівника (із залученням наукових консультантів), оформлюється згідно з вимогами, що висуваються до робіт такого рівня, повинна бути написана державною мовою. Підготовка кваліфікаційної роботи має на меті розвинути навички самостійної роботи здобувачів й уможливило оволодіння методикою наукового дослідження.

Атестація випускників освітньо-професійних програм другого (магістерського) рівня вищої освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної магістерської роботи. Основне завдання автора магістерської роботи полягає у

підтвердженні своєї освітньої кваліфікації, вміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання. Захист роботи є підставою для присвоєння кваліфікації та підтвердження готовності до професійної діяльності.

У процесі виконання науково-дослідницьких завдань випускник закладу вищої освіти повинен продемонструвати вміння опрацьовувати теоретичний та емпіричний матеріал, самостійно проєктувати дослідження, планувати і проводити експеримент, робити висновки, систематизувати й узагальнювати результати наукового пошуку.

Виконання кваліфікаційної роботи сприяє формуванню загальних та спеціальних (фахових) компетентностей.

РОЗДІЛ 1

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1 Кваліфікаційна робота: загальна характеристика

Кваліфікаційна робота здобувача завершує навчальний та науковий процес підготовки здобувача в університеті. Вона є формою самостійної роботи, має внутрішню єдність і містить сукупність результатів та положень, що підлягають публічному захисту. Кваліфікаційна робота виконується відповідно до вимог наукових досліджень і повинна засвідчити професійну зрілість випускника, продемонструвати його спеціальну та загальнонаукову підготовку, а також вміння застосовувати знання, здобуті в університеті, для вирішення науково-практичних завдань. Вона також вказує на здатність проводити дослідження, систематизувати та усвідомлювати знання, а також готовність автора до самостійної наукової або творчої діяльності з використанням теоретичних знань і практичних навичок.

Кваліфікаційна робота як самостійне наукове дослідження, є навчально-дослідницькою роботою, що базується на моделюванні відомих рішень. Її тематика та науковий зміст повинні відповідати освітньо-професійній програмі. Під час виконання цієї роботи здобувачант не лише вирішує наукові задачі, а й демонструє свою здатність до наукового пошуку, проєктування експериментальних дій та аналізу теоретичної і емпіричної інформації.

Кваліфікаційна робота може продовжувати розв'язання питань, які були підняті в курсовій роботі, але на більш високому науковому рівні. Це проявляється в назві, формулюванні мети та завдань, а також у виборі методичних інструментів, методів і засобів для проведення практичного дослідження, а також у контексті інтерпретації отриманих результатів.

Кваліфікаційна робота здобувача є важливим етапом в процесі магістерської підготовки, тому зміст роботи та рівень її захисту розглядаються як ключові критерії для оцінки якості виконання відповідної освітньо-професійної програми. Вона повинна продемонструвати здатність автора стисло, логічно, аргументовано викладати матеріал у стилістичному плані.

1. 2 Вибір теми магістерської роботи

Керівником магістерської роботи призначається досвідчений викладач кафедри, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук, вчене звання та здійснює наукові дослідження відповідного напрямку.

Формулювання теми повинно бути лаконічним та ємним, відображати мету, об'єкт і предмет, матеріал дослідження.

Тема магістерської роботи визначається здобувачем за погодженням з науковим керівником відповідно до загальнонаукової проблематики випускової кафедри, затверджується на засіданні кафедри на початку 1 семестру (вересень). При виборі теми особливу увагу треба звертати на актуальність і наукову новизну обраного напрямку дослідження. Тема роботи може бути запропонована здобувачем відповідно до власних наукових зацікавлень, або рекомендована науковим керівником. Зміни тем магістерських робіт допускаються тільки у виняткових випадках з відповідними обґрунтуваннями, виключно за погодженням кафедри та відповідного наказу по університету

Кваліфікаційна робота виконується на основі глибокого вивчення спеціальної вітчизняної та закордонної літератури, передового досвіду в обраній темі, а також результатів власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення конкретних професійних завдань.

Метою написання кваліфікаційної роботи здобувача є:

- систематизація, закріплення та розширення теоретичних і практичних знань здобувача, а також їхнє застосування при вирішенні конкретних наукових, науково-дослідних і професійних завдань;
- розвиток навичок самостійної наукової діяльності, освоєння методик теоретичної, експериментальної та науково-пошукової роботи, а також проведення власних досліджень (експериментів) для вирішення наукових проблем;
- отримання досвіду в аналізі отриманих результатів досліджень, формулювання висновків і основних положень;

- здобуття навичок написання та оформлення наукових праць, а також отримання досвіду публічного захисту цих робіт.

Кваліфікаційна робота здобувача є індивідуальним дослідженням та виконується здобувачем одноосібно. До захисту допускаються тільки роботи, результати яких було апробовано на наукових семінарах або науково-практичних конференціях. Також за результатами дослідження здобувачу рекомендовано опублікувати статтю у науковому журналі / збірнику або тези доповіді на міжнародних / всеукраїнських конференціях (публікація може бути одноосібною або підготовленою разом із науковим керівником).

Кваліфікаційна робота пишеться державною мовою, у роботі не повинно бути текстів, скопійованих з підручників, однак допустимо використовувати цитати з посиланням на відповідні джерела, з дотриманням правильного оформлення. Заборонено також включати до тексту роботи ксерокопії, чи іншим способом виготовлені копії малюнків, графіків, таблиць тощо (такі копії можуть вміщуватися тільки у додатках).

До захисту магістерських робіт допускаються здобувачі, які виконали всі вимоги навчального плану та подали магістерську роботу в установлені терміни. Крім цього, необхідно отримати позитивний відгук від наукового керівника та рецензію науково-педагогічного працівника, який має науковий ступінь або вчене звання, а також успішно пройти перевірку на плагіат. Оцінювання магістерської роботи здійснюється у форматі відкритого захисту тез перед фаховою комісією.

Права та обов'язки наукового керівника:

Науковий керівник має такі права:

- коригувати тему навчально-дослідної роботи здобувача, з подальшим затвердженням її на засіданні кафедри та Вченій раді факультету;
- змінювати тему роботи здобувача з об'єктивних причин, таких як врахування індивідуальних інтересів і рівня готовності здобувача, дотримання вимог кафедри щодо виконання запланованих тем тощо (із подальшим затвердженням на засіданні кафедри та Вченій раді факультету);
- бути присутнім на захисті кваліфікаційної роботи;

- залучати здобувача до проведення досліджень за власною чи колективною темою кафедри за його згодою;
- пропонувати найкращі кваліфікаційні роботи для заохочення, участі в конкурсах та рекомендувати матеріали з результатами досліджень для публікації у фахових виданнях;
- виносити на розгляд засідань кафедри питання про досягнення здобувача або невиконання ним індивідуального плану (за наявності відповідних фактів);
- вносити пропозиції щодо допуску роботи до захисту;
- клопотати про рекомендацію найкращих здобувачів для вступу в аспірантуру.

Науковий керівник зобов'язаний:

- надавати допомогу здобувачу у виборі теми роботи, складанні її розгорнутого плану та підборі джерел для формування теоретичної і методологічної бази дослідження;
- проводити діагностику наукових інтересів і готовності здобувачів до виконання наукової та навчально-дослідницької роботи;
- контролювати дотримання здобувачем вимог до змістового і технічного аспектів науково-дослідної роботи;
- регулярно консультувати здобувачів щодо складання індивідуального плану роботи та технологій його реалізації відповідно до навчального навантаження;
- перевіряти якість виконання здобувачами роботи та обґрунтовано коригувати терміни її виконання;
- організовувати попередні захисти магістерських робіт на засіданні кафедри;
- керувати підготовкою кваліфікаційної роботи здобувача до захисту (перевіряє виступ і презентацію);
- сприяти розширенню світогляду та підвищенню загальної культури здобувача.

Права та обов'язки здобувача:

Здобувач має право:

- за власним бажанням обирати напрямок дослідження та подавати клопотання про призначення керівника магістерської роботи;
- самостійно вибирати тему дослідження з запропонованих кафедрою варіантів;
- пропонувати власну тему дослідження;
- продовжувати розробку змісту курсової роботи до рівня магістерської;
- отримувати обґрунтовану оцінку своєї роботи;
- знати критерії оцінювання магістерської роботи до початку дослідження;
- користуватися фондами бібліотек і архівів;
- публікувати результати своїх досліджень у фахових виданнях.

Обов'язки здобувача:

- визначити тему дослідження у термін, встановлений кафедрою;
- своєчасно та якісно виконувати індивідуальний план навчально-дослідницької роботи;
- адекватно сприймати зауваження та враховувати рекомендації наукового керівника;
- вчасно виконувати й подавати роботу для отримання відгуків і рецензій;
- дотримуватися всіх вимог щодо підготовки та оформлення магістерських робіт

1.3 Основні характеристики та етапи дослідження

При проведенні наукового дослідження здобувач повинен виявити свою дослідницьку компетентність на всіх етапах – від підготовки до презентації результатів. Це включає розуміння основних методів наукового пошуку, здатність автономно планувати та здійснювати дослідження з прикладних питань, дотримуючись етичних норм науки. Важливо також вміти аналізувати отримані дані, належно оформлювати та представляти свої наукові досягнення відповідно до встановлених стандартів.

Наукові дослідження повинні характеризуватися певними ключовими рисами. Серед них – чітка спрямованість, системний підхід, взаємопов'язаність усіх компонентів, методів та процедур. Крім того, дослідження має відображати свій предмет, дотримуючись внутрішньої логіки та використовуючи відповідні дослідницькі інструменти.

Процес підготовки кваліфікаційної роботи здобувача складається з трьох ключових етапів:

I. Методологічний етап: визначення та затвердження теми, обґрунтування її актуальності, окреслення проблеми, об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження, розробка поетапного плану виконання роботи, аналіз наукової літератури, визначення ключових понять дослідження.

II. Практичний етап: збір емпіричних даних під час практик, обробка інформації з використанням сучасних статистичних методів, створення першої версії тексту та її подання науковому керівнику, представлення проміжних результатів на кафедрі з подальшим обговоренням, доопрацювання тексту, усунення недоліків, підготовка фінальної версії та оформлення роботи

III. Процедурний (завершальний) етап: попередній захист роботи на кафедрі та подальша презентація перед екзаменаційною комісією, перевірка роботи на наявність плагіату (відповідальність несе здобувач), отримання довідки про впровадження результатів дослідження, одержання відгуку наукового керівника, подання завершеної та зброшурованої роботи на кафедру, проходження внутрішнього та зовнішнього рецензування, захист роботи перед екзаменаційною комісією

РОЗДІЛ 2
ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ТА ЯКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Календарний план

№ з/п	Етапи кваліфікаційної Роботи	Строк виконання етапів	Тримітки
1.	Ознайомлення із орієнтовною тематикою магістерських робіт.	вересень 1 семестру	
2.	Вибір теми кваліфікаційної роботи, її узгодження з науковим керівником	вересень 1 семестру	
3.	Уточнення (у разі потреби) теми магістерської роботи	вересень 1 семестру	
4.	Консультації з науковим керівником	протягом усього періоду написання кваліфікаційної роботи	
5.	Опрацювання теоретичних джерел, надання списку літератури науковому керівнику. Укладання бази емпіричного матеріалу дослідження, її узгодження з науковим керівником	жовтень – листопад 1 семестру	
6.	Перший етап. Написання вступу й теоретичної частини магістерської роботи (Розділ 1).	грудень – січень 1-2 семестр	
7.	Доопрацювання тексту вступу й теоретичної частини магістерської роботи (Розділ 1).	до 01 лютого 2 семестру	
8.	Добір емпіричного матеріалу для практичної частини кваліфікаційної роботи, його науково-аналітичне опрацювання.	до 01 березня 2 семестру	
9.	Написання практичної частини кваліфікаційної роботи (Розділ 2).	до 1 травня 2 семестру	
10.	Доопрацювання практичної частини кваліфікаційної роботи (Розділ 2).	до 1 червня 2 семестру	
11.	Тези (до 5 сторінок) за результатами дослідження (Розділ 1-2). Виступ з презентацією результатів теоретичної/практичної частини кваліфікаційної роботи.	до 20 червня 2 семестру	
12.	Написання (Розділу 3), висновків кваліфікаційної роботи, доопрацювання списку використаних джерел, додатків (за наявності додатків), проставлення сторінок структурних частин дослідження в змісті роботи.	червень – серпень 2 семестру	
13	Надання кваліфікаційної роботи науковому керівнику для перевірки	до 15 вересня 2 семестру	

	Усунення зауважень (за наявності зауважень).	до кінця вересня 3 семестру	
	Подача остаточного варіанту кваліфікаційної роботи науковому керівнику для підсумкового оцінювання.	до кінця жовтня 3 семестру	
	Технічне оформлення чистового варіанту роботи, підготовка документів і матеріалів до захисту	до 15 листопада 3 семестру	
	Представлення завершеного тексту кваліфікаційної роботи та необхідних документів і матеріалів на випускову кафедру, перевірка на антиплагіат	кінець листопада 3 семестру	
	Попередній захист кваліфікаційної роботи	не менше як за два тижні до атестації з	
	Представлення завершеного тексту кваліфікаційної роботи та необхідних документів і матеріалів на випускову кафедру,	остаточному варіанті в термін не менше ніж один тиждень до дня захисту	
	Прилюдний захист кваліфікаційної роботи	грудень 3 семестру	
	Науковим керівником консультації надаються протягом усього періоду написання здобувачем кваліфікаційної роботи. Комунікація відбувається під час консультаційних годин викладача. Листування – виключно корпоративною електронною поштою. Зустрічі з науковим керівником мають відбуватися мінімум 1 раз на місяць. Науковий керівник систематично звітується на засіданнях кафедри про стан підготовки здобувачем кваліфікаційної роботи		

Здобувач _____

(підпис)(прізвище та ініціали)

Науковий керівник кваліфікаційної роботи _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРНИХ СКЛАДОВИХ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. Титульна сторінка
2. Анотація українською мовою
3. Анотація англійською мовою
4. Зміст
5. Перелік умовних скорочень (якщо необхідно)
6. Вступ
7. Розділ 1 (теоретичний)
8. Висновки до розділу 1
9. Розділ 2 (практичний)
10. Висновки до розділу 2
11. Висновки
12. Список використаної літератури
13. Список джерел ілюстративного матеріалу
14. Додатки

2.1 Титульна сторінка кваліфікаційної роботи

Титульна сторінка кваліфікаційної роботи містить інформацію про вищий навчальний заклад, в якому виконана робота, факультет, кафедру, де навчається здобувач, прізвище, ініціали автора, курс, шифр і назву спеціальності, науковий ступінь, вчене звання, прізвище ініціали наукового керівника, місто і рік виконання роботи. Титульний аркуш магістерської роботи оформляється за зразком (*див. приклади оформлення у додатках*). Титульний аркуш має бути підписаний здобувачем та науковим керівником, що свідчить про допуск роботи до захисту. При цьому треба зазначити дату допуску.

Титульний аркуш – це перша сторінка магістерської роботи і основне джерело бібліографічної інформації, необхідної для подальшого опису та пошуку документа в бібліотечній обліковій системі (*Приклад оформлення титульного аркуша наведено у додатку А*).

2.2 Анотації

Анотація – це стисла характеристика кваліфікаційної роботи. Її призначення полягає в ознайомленні з методикою дослідження, фактичними результатами і основними висновками наукової роботи. В анотації вказується мета, об'єкт дослідження, матеріал, основні отримані результати. Анотація складається українською та англійською мовами. Не допускається використання скорочень чи аббревіатур в тексті анотації. Також анотація не повинна містити загальні факти чи власні роздуми. Рисунок, таблиці, цитати та покликання на джерела літератури теж не входять до анотації.

Анотація містить ім'я та ініціали автора, назву кваліфікаційної роботи, стисле викладення змісту роботи. Анотація має містити такі *структурні елементи*: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми; формулювання мети та завдань дослідження; зазначення основних положень дослідження та отриманих наукових результатів; практична цінність роботи та перспективи досліджень. Наприкінці анотації наводяться ключові слова (5–7 ключових слів / фраз), що має відповідати основному змісту наукової праці, відображати тематику дослідження, уможливити тематичний пошук роботи. Ключові слова подаються у називному відмінку однини, в рядок, через кому.

Англомовна анотація (SUMMARY) – переклад анотації з української мови англійською з ключовими словами (Key words). Обсяг становить від 2 до 2,5 сторінок із витриманою структурою (актуальність теми, мета, об'єкт, предмет, завдання, методи, новизна, практичне значення дослідження, структура роботи, вміст додатків).

У друкованому примірнику роботи анотації підшиваються після титульного аркуша, перед змістом роботи (*Приклад оформлення анотації наведено у додатку Б*).

2.3 Зміст

Зміст розташовують після анотації, починаючи з нової сторінки, на початку магістерської роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), окремо вступу, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Основні вимоги до формулювання найменувань окремих складових змісту магістерської роботи: стислість, чіткість, точність, лаконічність, логічний зв'язок із суттю дослідження. Кожен розділ має містити мінімум два параграфи (*Приклади оформлення змісту магістерської роботи представлено у додатку В*).

2.4 Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності)

Якщо в магістерській роботі вжито специфічну термінологію, умовні позначення, символи, одиниці, скорочення пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту. Незалежно від цього за першого використання цих елементів у тексті магістерської роботи наводять їхню розшифровку, їх перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують на окремій сторінці перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких ліворуч за абеткою наводять, наприклад, скорочення, праворуч – їх детальне розшифрування. Якщо в магістерській роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються *менше трьох разів*, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні. Треба зазначити, що до переліку умовних позначень, символів та скорочень вносяться лише терміни, які вживаються в роботі постійно. Позначення та / або терміни, які вживаються поодинокі пояснюються за потреби у тексті роботи та до списку не включаються.

Зразок   ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

МО – мовна особистість

ФО – фразеологічна одиниця

2.5 Вступ

У вступній частині своєї роботи здобувач детально розкриває основні положення дослідження, що містить сутність та актуальний стан проблеми (задачі), яку він досліджує. У вступі надається обґрунтування актуальності і значення обраної теми самостійної наукової роботи, формулюються мета, завдання, предмет і об'єкт дослідження, зазначаються фактичний матеріал і джерельна база наукової розвідки, вказуються методи лінгвістичного аналізу, визначається новизна отриманих результатів, описуються практичне значення та апробація роботи. Таким чином, вступ слугує інформативною презентацією концептуальних засад, методології та результатів проведеного наукового дослідження, формуючи цілісне уявлення про його теоретичну та практичну значущість у контексті сучасної лінгвістичної науки.

Орієнтовний обсяг цієї вступної частини складає 3–5 сторінки.

Вступ до магістерської роботи є основою написання анотацій магістерської роботи. Написання анотацій є важливим та необхідним етапом магістерського дослідження. Вимоги до анотацій та приклад їх написання подано у додатку.

Вступ починають з окремої сторінки. Кожна зі структурних частин вступу

Актуальність дослідження.

Мета дослідження.

Завдання дослідження.

Об'єкт дослідження.

Предмет дослідження.

Фактичний матеріал і джерельна база дослідження.

Методи дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів.

Теоретичне значення отриманих результатів.

Практичне значення отриманих результатів.

Апробація матеріалів кваліфікаційної (магістерської) роботи).

Структура та обсяг кваліфікаційної (магістерської) роботи повинна виділятися напівжирним шрифтом та подаватися у зазначеній вище послідовності.

2.5.1 Актуальність теми

Розкриваючи актуальність теми магістерської роботи, варто дотримуватися лаконічності та конкретності. Це зумовлено тим, що перед цим розділом вже надається детальна характеристика сучасного стану розвитку явищ, пов'язаних з темою дослідження.

Отже, у висвітленні актуальності слід уникати надмірної багатослівності та повторень, натомість зосередитися на чіткому та стислому обґрунтуванні важливості обраної теми в контексті сучасних наукових потреб та проблем. Ключове завдання – лаконічно підкреслити значущість дослідження, спираючись на вже наведену інформацію про стан розвитку відповідної галузі науки. Формулюючи актуальність, здобувач повинен відповісти на питання, чому варто виконати дослідження на обрану тему.

Актуальність дослідження може бути зумовлена, наприклад:

- недостатнім рівнем вивчення певної проблеми;
- відсутністю системного аналізу певної проблеми;
- необхідністю системного вивчення певної проблеми;
- загальною тенденцією сучасних досліджень в межах певного напрямку філологічних студій.

Актуальність проведеного дослідження полягає: у виявленні специфіки .....; у встановленні особливостей .....

Зразок 2.

Актуальність проведеного дослідження обумовлена: важливістю обраної теми....., а також фактом нестачі зіставних емпіричних досліджень різних

2.5.2 Мета дослідження

Мета дослідницького пошуку, як правило, описується через кінцевий результат. Автор ставить собі запитання: *який результат я хочу отримати?* Мета повинна бути сформульована таким чином, щоб указувати на предмет та об'єкт дослідження. Мета магістерського дослідження може бути тільки одна. Вона співвідноситься з об'єктом

і предметом дослідження та формується на основі теми як узагальнений напрямок роботи.

Не рекомендується формулювати мету магістерської роботи як «Дослідження...» чи «Вивчення...», оскільки ці терміни вказують на методи досягнення мети, а не на саму мету. Метою написання кваліфікаційної роботи, як правило, є «удосконалення» або «поліпшення функціонування об'єкта дослідження». «виявлення спільних і відмінних рис ...», «з'ясування особливостей ...», «виявлення характеристик ...» тощо.

Приклади формулювання мети дослідження:

Якщо тема: «Способи відтворення безеквівалентної лексики в українському перекладі роману Т. Манна «Будденброки»

Один із варіантів мети: Мета магістерської роботи полягає в визначенні проблеми використання безеквівалентної лексики та виявити перекладацькі прийоми, завдяки яким здійснювався переклад з оригіналу, а також проаналізувати використовувані перекладацькі трансформації із проаналізованих прикладів, узятих з художнього твору.

Якщо тема: «Стилістичні функції основних типів синтаксичних зв'язків в англійському реченні та відображення їх у перекладі (на матеріалі текстів художнього та публіцистичного жанрів)»

Один із варіантів мети: Мета дослідження: проаналізувати основні типи синтаксичних зв'язків в англійському реченні та їх стилістичні функції на матеріалі текстів художнього та публіцистичного жанру та визначити їх відображення у перекладі українською мовою.

2.5.3 Завдання дослідження

Завдання варто формулювати максимально конкретно та детально, оскільки опис їх вирішення буде складовою частиною розділів і параграфів роботи. Завдання дипломної роботи, сформовані у вступі, повинні бути послідовно розкриті в розділах, підрозділах, пунктах і підпунктах наукового дослідження. Наприкінці роботи автор має зробити висновки, спираючись на мету та завдання дослідження. Мета

дослідження зумовлює його завдання. Щоб їх осмислити, дослідник повинен задати собі запитання: *що потрібно зробити, щоб досягнути мети?*

Завдання дослідження можуть бути описані стандартизованими термінами: *визначити..., з'ясувати..., розкрити..., розробити..., обґрунтувати..., експериментально перевірити... , виявити..., перевірити..., проаналізувати..., удосконалити..., впровадити..., уточнити..., систематизувати... тощо.*

Зразок 1.

Якщо мета дослідження: проаналізувати основні типи синтаксичних зв'язків в англійському реченні та їх стилістичні функції на матеріалі текстів художнього та публіцистичного жанру та визначити їх відображення у перекладі українською мовою. Для досягнення мети необхідно виконати наступні завдання: 1) Визначити основні типи синтаксичних зв'язків в англійському реченні і встановити їх стилістичні функції у текстах різних жанрів. 2) Дослідити відображення стилістичних функцій основних типів.

Зразок 2.

Тема дослідження: аналіз особливостей відтворення різних типів синтаксичної організації англійського складного речення у перекладі українською мовою на матеріалі художніх і науково-популярних текстів.

Мета дослідження: дослідити особливості функціонування англійських складних речень у текстах різних жанрів та визначити способи їх відтворення в українському перекладі.

Мета дослідження зумовлює необхідність виконання наступних завдань:

- 1) Визначити структурно-семантичні типи складних речень в англійській мові та їхню роль у художньому й науково-популярному дискурсі.*
- 2) Проаналізувати перекладацькі трансформації, які застосовуються для відтворення таких конструкцій українською мовою.*
- 3) Встановити відповідність між синтаксичними моделями оригіналу та перекладу.*

2.5.4 Об'єкт і предмет дослідження

З темою дослідження тісно пов'язані його об'єкт і предмет. Об'єкт дослідження – це процес, явище або мовна категорія, що створює проблемну ситуацію і виступає предметом вивчення. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта, є його частиною і конкретизацією. Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове, тобто предмет – це та частина об'єкта, яка вивчається безпосередньо. Саме на нього зосереджена основна увага дослідника, оскільки предмет визначає змістовий аспект теми (назви) наукової роботи, тлумачиться як окремі властивості, характеристики об'єкта, які мають інтерес для науковця у зв'язку з проблемою, що вивчається.

Розмірковуючи про предмет дослідження, можна знайти відповідь на запитання: *які властивості, аспекти та функції об'єкта висвітлює це дослідження?* Одночасно, визначаючи об'єкт дослідження, варто замислитися над питанням: *як можна охарактеризувати контекст, в якому відбувається вивчення предмета дослідження?*

Об'єкт і предмет дослідження формулюються чітко і лаконічно, зазвичай, одним реченням, і повинні корелювати з темою магістерської роботи.

Зразок 1.

Якщо тема: «Системно-структурні особливості перекладу лексики англомовного дискурсу»

Один із варіантів об'єкта та предмета:

Об'єктом дослідження є методи і прийоми перекладу лексичних одиниць з англійської мови, а також їх функціональні характеристики в різних контекстах дискурсу (АД).

Предметом дослідження – системно-структурна організація та лексико-статистичні параметри відтворення лексики навчальних текстів АД.

Зразок 2.

Якщо тема: «Способи відтворення безеквівалентної лексики в українському перекладі роману Т. Манна «Будденброки»

Об'єкт дослідження становить безеквівалентна лексика, що використовується в романі Т. Манна «Будденброки» та засоби її відтворення в українському перекладі.

Предметом дослідження є способи і стратегії, які використовуються для перекладу безеквівалентної лексики в українській версії роману, а також аналіз ефективності цих методів у збереженні значення та стилістичних особливостей оригінального тексту.

2.5.5 Матеріальна та джерельна база дослідження

Матеріал дослідження має підтверджувати достовірність отриманих результатів. Фактичним матеріалом для наукового дослідження в галузі філології є конкретні мовні одиниці (лексеми, словосполучення, речення) в одній або кількох мовах, особливості побудови, значення та функціонування яких аналізуються в даній роботі. Це, у свою чергу, дозволяє отримати нові науково обґрунтовані результати.

Матеріал дослідження визначається тематикою обраного напрямку. Джерелом фактичного мовного матеріалу можуть слугувати словники різних типів, художні тексти окремого автора або кількох авторів, які представляють певну літературну течію, газетні статті, інтернет-блоги, рекламні матеріали, а також сценарії анімаційних, художніх і документальних фільмів. Достатня кількість опрацьованого матеріалу дозволяє підтвердити достовірність отриманих результатів і сформульованих висновків дослідження.

Джерельна база дослідження складається з лексикографічних джерел, фрагментів текстів, цілісних текстів та корпусів, на основі яких вивчаються особливості побудови, значення і функціонування конкретних мовних одиниць (лексем, словосполучень, речень) в одній або кількох мовах.

Джерелом фактичного мовного матеріалу можуть бути різні типи словників, а також художні, наукові, публіцистичні та рекламні тексти. Комбіноване використання різних джерел підвищує достовірність результатів дослідження, оскільки дозволяє перевіряти дані, отримані з лексикографічного матеріалу, на різноманітних текстах.

Достовірність результатів також підтверджується обсягом мовної вибірки, який обов'язково має бути зазначений у вступі до магістерської роботи. Приблизна кількість мовної вибірки, що забезпечує достовірність результатів, може становити 600–1000 одиниць (окремих лексем, лексико-семантичних варіантів, фразеологічних одиниць, граматичних форм, речень), отриманих шляхом суцільної вибірки з лексикографічних та/або текстових джерел.

Приблизна кількість мовної вибірки, що забезпечує достовірність результатів, залежить від об'єкта і предмета дослідження і складає:

- до 1 тис. сторінок художнього тексту (включно з перекладом),
- 200-300 текстових фрагментів, виділених методом суцільної вибірки з медіатекстів (статті, промови політиків) та кінотекстів,
- 200-300 мовних одиниць, виділених методом суцільної вибірки з лексикографічних джерел (фразеологізми, фразові дієслова, ідіоми) та перевірені за допомогою корпусів.

Зразок 1.

Матеріалом дослідження обрано роман сучасного американського письменника Джуліана Барнса «Метроленд» (обсягом 280 стор.)

Зразок 2.

Матеріалом роботи є романи Джона Гріна «Paper towns» (2008) та «The Fault in Our Stars» (2012), переклад романів «Паперові міста» (2017) та «Винні зірки» (2017) українською мовою, здійснений Вірою Назаренко (заг. обсяг 1250 стор.)

Зразок 3.

Матеріалом дослідження обрано анімаційні фільми:

1. *Cars 2 2011 (Walt Disney Animation Studios)* та український переклад Сергія Ковальчука

2. *Cars 2006 (Walt Disney Animation Studios)* та український переклад Олексі Негребецького

3. *Despicable Me 2010 (Illumination Entertainment)* та український переклад Федора Сидорука

Зразок 4.

Матеріалом дослідження слугують 374 фразеологічні одиниці з оригінального тексту роману, що дозволяє проаналізувати різноманітні стратегії та їх вплив на якість перекладу.

2.5.6 Методи дослідження

У вступі також необхідно включити перелік методів, що були використані для досягнення поставленої мети. Наукові методи варто не лише назвати, але й уточнити, що саме досліджувалося за допомогою кожного конкретного методу. Вибір методів має забезпечувати достовірність отриманих результатів і висновків (наприклад, описовий, дедуктивний, індуктивний, структурний (компонентний аналіз, аналіз за безпосередніми складниками, дистрибутивний аналіз), зіставний (встановлення *tertium comparationis*), трансформаційний аналіз, процедура кількісних підрахунків тощо). Перелік методів також корелює із логікою і послідовністю дослідження.

Зразок 1.

Для досягнення мети дослідження та вирішення конкретних завдань було використано такі **методи**:

описовий метод – для опису ключових понять дослідження;

метод спостереження та лінгвістичного опису – для виявлення, класифікації та представлення відібраного мовного матеріалу;

лексико-семантичний аналіз – для виокремлення семантичних полів та з'ясування частиномовної приналежності лексичних одиниць;

семантико-стилістичний метод, що дозволяє виявити та описати мовні засоби, якими виражається автор-наратор в романі;

кількісний метод – для уточнення та порівняння отриманих емпіричних даних на різних етапах комунікативної діяльності мовної особистості, а також для визначення поняттєвих і комунікативно-прагматичних доміант у структурі аналізованої мовної особистості.

Зразок 2.

Мета та завдання, окреслені в роботі, а також специфіка об'єкта дослідження зумовили використання таких **методів та прийомів** лінгвістичного аналізу:

- *дефініційний та компонентний аналіз – для визначення елементарних сем, установлення корпусу дослідження, виділення інтегральних і додаткових СО;*
- *методика побудови формул тлумачення – для моделювання семантики одиниць дослідження, що дає можливість урахувати семантичні, синтаксичні ознаки дієслова;*
- *структурний аналіз – із метою встановлення кореляції між семантикою та дистрибуцією аналізованих дієслів; дистрибутивний та контекстологічний аналіз – для з'ясування лексико-синтаксичної сполучуваності дієслів;*
- *словотвірний аналіз – для встановлення моделей словотворення та їхніх структурних типів; зіставний метод, що уможливорює висвітлення спільних і відмінних семантичних, дистрибутивних та стилістичних ознак у складі досліджуваних одиниць в обох мовах;*
- *кількісний аналіз – для виявлення наявності / відсутності, продуктивності / частотності певних структурних і семантичних типів у кожній мові; описовий метод, що є підґрунтям для комплексної презентації результатів дослідження.*

2.5.7 Наукова новизна отриманих результатів

Наукова новизна одержаних результатів викладається аргументовано, коротко та чітко. Визначається відмінність одержаних результатів від відомих раніше (за висунутими в роботі завданнями) та ступінь новизни одержаних результатів (наприклад, *«вперше визначено...», «з'ясовано...», «встановлено...», «удосконалено...», «дістало подальший розвиток...», «доведено...», «вперше (теоретично обґрунтовано..., розроблено..., визначено сутність понять ..., визначено та обґрунтовано структуру і зміст ..., спроектовано й апробовано*

систему ... /методику ... , окреслено ... подальшого розвитку набули .... ; «поглиблено та уточнено ...».

2.5.8 Теоретичне значення отриманих результатів

Теоретичне значення роботи. Необхідно зазначити, які теоретичні питання уточнювалися, доповнювалися, поглиблювалися в межах проведеного дослідження.

Наприклад:

Зразок 1.

Теоретичне значення магістерської роботи полягає в розширенні теоретичних основ (зазначеного питання) у перекладознавства: дослідження безеквівалентної лексики дозволяє глибше зрозуміти природу лексичних одиниць, які не мають прямих відповідників у цільовій мові та розвивати теорії, що стосуються їх перекладу та визначення концептів безеквівалентності.

2.5.9 Практичне значення отриманих результатів

Кожен дослідник, навіть початківець, має задати собі запитання: «*В чому полягає значення його результатів для практики?*» Практичне значення отриманих результатів охоплює два основні аспекти. По-перше, здобувачант має надати інформацію про розділи перекладознавства, до яких результати дослідження вносять свій вклад (наприклад, у загальну теорію перекладу тощо). По-друге, необхідно зазначити про можливості лінгводидактичного використання отриманих результатів (наприклад, для створення спеціального словника, розробки методичних рекомендацій, окремих збірок тощо).

Один із варіантів практичного значення: Зразок 1.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання його вихідних положень та результатів на практичних заняттях з англійської мови, у викладанні спецкурсів з лінгвістики тексту, теорії дискурсу, інтерпретації тексту, літературознавства, а також при написанні навчальних посібників та здобувачських наукових праць.

2.5.10 Апробація матеріалів кваліфікаційної (магістерської) роботи

Апробація результатів дослідження є важливим елементом магістерського дослідження, що полягає у: – написання та друк тез, статей у фахових виданнях; – презентація результатів дослідження на фахових конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо. Під час написання кваліфікаційної роботи здобувачі **обов'язково повинні апробувати результати власних досліджень – брати участь у студентських конференціях з публікацією тез доповіді**. Результати роботи обговорюються також на звітній конференції здобувачів ДВНЗ «ДДПУ».

Апробація результатів підтверджує актуальність дослідження та фахову компетентність здобувача до здійснення та презентації наукових досліджень. Апробація результатів має бути зазначена у магістерській роботі окремим пунктом. Апробація результатів дослідження є необхідним структурним елементом вступу. Необхідно вказати, на яких наукових конференціях та семінарах були представлені та обговорені результати проведеного дослідження. **Обов'язково варто зазначити збірники тез конференцій, а також вісники чи збірники наукових праць, у яких опубліковані результати кваліфікаційної роботи (тези, статті)**

Зразок 1.

***Апробація роботи.** Основні положення проведеного наукового дослідження викладено у матеріалах Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів і здобувачів вищої освіти Донбаського державного педагогічного університету, вчителів та учнів закладів загальної середньої освіти, працівників закладів позашкільної освіти (м. Слов'янськ – м. Дніпро, 18–19 травня 2023 р.), а також тезах, опублікованих у матеріалах «Sociolinguistic parameters of English neologisms (the beginning of the 21st c.) Topical aspects of modern scientific research. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Tokyo, Japan. 2023. Pp. 265–270.*

Зразок 2.

***Апробація результатів** дослідження. Основні положення та результати дослідження викладено в доповіді на Міжвузівській науковій здобувачській*

конференції «Зіставне вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур» (ДонНУ, Вінниця, 2024 р.).

Публікації. Основні положення магістерської роботи викладено у 3 публікаціях: 1 стаття у збірнику здобувачських наукових статей ДонНУ імені Василя Стуса та у 2 матеріалах доповідей на наукових конференціях.

2.5.11 Структура та обсяг кваліфікаційної роботи

Наприкінці вступної частини доцільно описати структуру роботи, тобто дати перелік її структурних елементів та їх короткий зміст.

Структура роботи є останнім елементом вступу наукової праці. Вона містить перелік усіх структурних частин виконаного дослідження, із зазначенням короткого змісту кожного з них; а також інформацію про кількість використаних джерел (Список використаних джерел, що не менше ніж кількість сторінок основного тексту; Список лексикографічних джерел; Список довідникових джерел), а також джерела ілюстративного матеріалу та додатків. У цьому розділі зазначається загальна кількість сторінок роботи і кількість сторінок основного тексту (70–80 сторінок, включаючи Вступ до Списку використаних джерел). Таблиці, схеми, рисунки та діаграми, що займають цілі сторінки, не включаються до основного тексту і повинні бути розміщені у додатках. Наприклад

Зразок 1.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох (трьох) розділів із висновками до кожного, висновків, списку використаної літератури (110 наукових джерел українською, англійською та німецькою мовами), списку джерел емпіричного матеріалу (7 позицій).

Загальний обсяг роботи складає ... сторінок. Основний текст дослідження викладено на ... сторінках.

У Вступі обґрунтовано актуальність дослідження, висвітлено мету і завдання роботи, окреслено емпіричний матеріал, об'єкт, предмет та методи дослідження, описано структуру магістерської роботи, подано відомості щодо апробації результатів роботи

У першому розділі «.....» здійснено критичний огляд результатів попередніх студій за темою, з'ясовано стан дослідження ....., висвітлено різні підходи до вивчення ....., визначено роль .....

У другому розділі «...» проведено .... аналіз лексичних одиниць, подано кількісні результати дослідження, проаналізовано отримані дані.

У третьому розділі «.....» запропонована класифікація ..., проаналізовано отримані результати, виведено механізми ....

У висновках підбито підсумки проведеного аналізу.

2.6. Основна частина кваліфікаційної роботи

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з двох (трьох) розділів (теоретичного та практичного), підрозділів, пунктів, підпунктів. Однак, якщо це необхідно, здобувач може поділити практичну частину на два розділи. Кількість і структура розділів узгоджуються з науковим керівником. Кожний розділ починають з нової сторінки. Перед основним текстом кожного розділу може бути коротка передмова, в якій описується обраний напрям дослідження та обґрунтовуються подальші кроки й застосовані методи.

Текст кваліфікаційної роботи викладають, тематично поділяючи матеріал на розділи. Розділи можуть поділятися на пункти або на підрозділи і пункти, залежно від постановки проблеми та сформульованої мети. Пункти, якщо це необхідно, поділяють на підпункти. Кожен пункт і підпункт повинні містити змістовно закінчену інформацію та завершуватися проміжними висновками (1–2) речення, що сумують призначення запропонованого пункту / підпункту).

В кінці кожного розділу потрібно сформулювати висновки, в яких коротко підсумовуються теоретичні та практичні результати дослідження, викладені у розділі. Абзаци висновків можуть бути пронумеровані. Не можна включати у висновки цитати інших дослідників, потрібно формулювати тільки власні спостереження, узагальнення та результати .

РОЗДІЛ 1 – теоретична частина (20–25 сторінок, якщо два розділи; 15–20 сторінки, якщо три розділи) складається з 3–4 підрозділів, які висвітлюють всі проблемні питання в мовах вивчення, пов’язані з основними поняттями, що входять до теми. Детально розглядається загальне теоретичне підґрунтя запланованого дослідження. У цьому розділі представлені основні наукові підходи до проблеми, визначаються ключові поняття та їх характеристики, проводиться критичний аналіз робіт вітчизняних і зарубіжних дослідників з обраної теми (з обов’язковими посиланнями у тексті), а також формує алгоритм власного аналізу, який буде реалізовано у практичному розділі. Також надається інформація про прогалини у вирішенні проблеми та можливості їх усунення з використанням нових підходів або інтеграції кількох методів.

У розділах основної частини подають (орієнтовно):

– огляд літератури за темою дослідження (наприклад, у першому параграфі першого розділу варто висвітлити аналіз літературних джерел з проблеми дослідження, що стосується досліджуваного явища; у другому параграфі першого розділу – аналіз літературних джерел зі спеціальної проблеми дослідження або у першому параграфі описати суть основних понять дослідження, а в другому – аналіз наукової та методичної літератури з проблеми дослідження); аналіз і узагальнення результатів дослідження,

В огляді літератури здобувач окреслює основні результати наукових пошуків його попередників за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи раніше виконані роботи, здобувач повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв’язанні проблеми. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі. Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20 % обсягу основної частини роботи.

У процесі написання аналізу літературних джерел слід за основу брати наступні фрази і вирази (*імена та прізвища науковців подано як зразок для оформлення посилань у тексті при аналізі досліджень науковців*):

– на думку І. В. Андрусак, ...;

– як зазначає Б. М. Ажнюк, ...;

– Л. М. Архипенко зазначає, що...;

– аналіз наукових, методичних і нормативних джерел з проблеми дослідження показав, що ...;

– наразі зростає роль і якість досліджень, спрямованих на пошук ефективних шляхів організації і впровадження ... (Дж. Деппелер, ... та ін.).

Так, зазначеними авторами розроблено ...;

– провідна роль у розробленні ... належить науковцям (ІІІ);

– аналіз наявних практик дає змогу виокремити ...;

– ми обрали для аналізу кілька методологічних / методичних підходів;

– значущими для нашого дослідження є також такі методологічні підходи, як

– згідно з науковими розвідками можна стверджувати, що ...;

– науковці (ІІІ) долучились до розроблення ...;

– вагомий внесок у розроблення ... зроблено вітчизняними науковцями (ІІІ);

– результати науково-дослідної діяльності з вивчення проблеми ... презентовано у монографії ...;

– концептуальні засади ... представлено у наукових розвідках М. Вакуленко і С. В. Литовченко;

– значний внесок у розроблення ... зроблено С. О. Єрмоленко;

– значний інтерес для наших наукових розвідок представляють результати дослідження М. Вакуленко, у якому описано ...;

– ми повністю погоджуємось з думкою А. П. Загнітко, що ...;

– Ю. А. Зацний у дисертаційному дослідженні дослідив особливості ...;

– В. І. Карабан, досліджуючи проблему ..., визначила напрями та етапи, розробила методiku ...;

– Є. А. Карпіловська розробила та науково обґрунтувала концепцію.;

– Н. А. Лопатинська визначила та обґрунтувала ...;

– здійснений нами аналіз досліджень і публікацій свідчить, що проблема становлення і розвитку інклюзивної освіти цікавить чимало зарубіжних (К. Black-

Hawkins, J. Deppeler, T. Loreman, L. Florian, R. Smith) і вітчизняних (В. Бондар, І. Демченко, С. Миронова, Н. Назарова, З. Шевців та ін.) вчених...

Під час аналізу теоретичних джерел важливо уникати типових помилок, таких як: 1) компіляція (поєднання готових фрагментів чужих досліджень без власної обробки); 2) просте перерахування літературних джерел і їхній переказ; 3) відсутність посилань; 4) відсутність авторської позиції; 5) недотримання єдиного стилю та синтаксичної і стилістичної грамотності.

Висновки до першого розділу підсумовують теоретико-методологічну базу роботи, уточнюють визначення основних понять, окреслюють ключові підходи до їх вивчення, а також містять особисту думку автора щодо вже викладеного матеріалу як результату дослідження за відповідними підрозділами.

Практичний розділ. Розділ 2 та 3 (якщо розділ 3 передбачений автором; відповідно кожен розділ може містити 20–25 сторінок, якщо два розділи; 15–20 сторінки, якщо три розділи) мають власне дослідницький характер. У них на прикладах, зібраних автором з джерел оригінального ілюстративного матеріалу, пропонується послідовний аналіз мовних одиниць, явищ, процесів, що вивчаються; доводяться теоретичні положення, які були окреслені у Розділі 1; викладаються власні результати спостережень автора. У цьому розділі може бути 3–4 відносно самостійних підрозділи, що й презентують авторські здобутки.

2.7 Висновки

Висновки (2–4 сторінки) – це заключна частина роботи, в якій коротко підбиваються результати дослідження. У ній надаються відповіді на проблемні питання, сформульовані у вступі, та послідовно вказується, що було виявлено, встановлено чи доведено в рамках завдань роботи для досягнення наукової мети. Висновки загалом мають корелювати з метою і завданнями дослідження, сформульованими у вступі, а також повніше розкривають наукову новизну проведеного дослідження.

Необхідно представити якісні та кількісні показники результатів роботи, обґрунтувати їх достовірність та окреслити напрямки і перспективи подальших досліджень за обраною темою.

Висновки зазвичай оформлюються у вигляді певної кількості *пронумерованих абзаців*, послідовність яких визначається логікою проведеного дослідження та композиційною побудовою магістерської роботи.

Приклади фраз, які використовують при написанні висновків (зазвичай за допомогою цих фраз починається речення):

- *У розділі представлено ...;*
- *Проаналізовано сучасний стан...;*
- *Розглянуто зарубіжний досвід ...;*
- *Досліджено ...;*
- *З'ясовано, що ...;*
- *Виявлено, що ...;*
- *Здійснено аналіз ...;*
- *Проаналізовано сучасний стан теорії та практики ... в Україні та окреслено їхній вплив на ...;*
- *Описано теоретичні та практичні здобутки вітчизняних науковців у контексті ...;*
- *Вивчено дослідження, присвячені проблемі ...;*
- *З'ясовано значний інтерес науковців до ..., проте не виявлено жодного ґрунтового дослідження з проблеми ...;*
- *Здійснений нами аналіз ...;*
- *Науково обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено систему (елементи системи, методуку, систему вправ тощо)...;*
- *Запропоновано...;*
- *Охарактеризовано ...;*
- *Окреслено суть ...;*
- *Розроблений комплекс критеріїв і показників сформованості ... надав можливість оцінити ефективність системи;*

- Динаміка зрушень у показниках рівня сформованості... становить...;
- Результати теоретико-експериментального пошуку підтвердили, що ...

2.8 Список використаних джерел

Список використаних джерел є важливою складовою кваліфікаційної роботи, що відображає самостійну творчу працю автора та демонструє глибину проведеного дослідження.

Список використаних джерел є елементом наукового апарату кваліфікаційної роботи, який містить бібліографічні описи застосованих джерел і розміщується після висновків, починаючи з нової сторінки.

Бібліографічний опис у кваліфікаційної роботі відображає наукову етику та культуру дослідницької діяльності. Завдяки йому можна оцінити ступінь ознайомлення здобувача з наявною науковою літературою з досліджуваної проблеми. Бібліографічний апарат роботи складається з бібліографічного списку (списку використаних джерел) та бібліографічних посилань, оформлених відповідно до чинних стандартів. Бібліографічні описи подають **в алфавітному порядку** прізвищ перших авторів чи заголовків. Спочатку подають літературу видану кирилицею, після неї – видану латиною і далі – мовами з особливою графікою (арабською, вірменською, китайською тощо).

Допускають поділ списку використаних джерел на підрозділи, окремо виділяючи словники та емпіричний матеріал, з яким здобувач безпосередньо працює.

Список повинен відповідати темі дослідження, включати загальні джерела (підручники, посібники, довідники) та первинні джерела (монографії, дисертації, статті у фахових виданнях). Список використаної літератури засвідчує обсяг опрацьованих теоретичних джерел (не менше 80 найменувань) – праць українських та зарубіжних науковців (не російських). Бібліографія повинна бути широкою за часовим і географічним діапазонами, тобто включати як роботи попередніх періодів, так і широко представляти сучасні роботи 2000-2020-х років.

Обов'язковою вимогою є використання джерел, опублікованих за останні 3-5 років. При опрацюванні літератури слід враховувати науковий внесок вітчизняних

спеціалістів, зокрема професорсько-викладацького складу випускової кафедри. Важливим є також використання наукових досягнень інших країн та опрацювання іноземних наукових джерел з теми дослідження.

До цього списку варто додати наукові роботи різних жанрів: монографічні праці одного або кількох вчених, статті в лінгвістичних журналах, статті в збірниках наукових праць, матеріали доповідей конференцій різних рівнів, дисертації кандидатів та докторів наук, автореферати кандидатських і докторських дисертацій.

Бібліографічні описи літературних джерел у списку наводять відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи (ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)).

Приклади оформлення бібліографічних описів наведено у додатку Д.

До списку використаних джерел належать СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (наукові праці різних жанрів), СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ (словники) і СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТЕКСТОВОГО МАТЕРІАЛУ (художні твори, періодичні науково-технічні, публіцистичні видання і т. ін.), СПИСОК ДОВІДНИКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ – список граматик, енциклопедій, довідників тощо, застосованих у розвідці.

2.9 Додатки

Додатки містять доповнення до викладеного у кваліфікаційної роботі матеріалу, який є необхідним для повноти кваліфікаційної роботи, але його включення до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу й не може бути послідовно розміщений в основній частині кваліфікаційної роботи через великий обсяг або способи відтворення. Додатки можуть містити великі за обсягом таблиці, малюнки, діаграми, ілюстрації, повний перелік одиниць, досліджуваних у роботі, ілюстрації перекладу великих текстових фрагментів, малюнки чи фотографії, повні скрипти художнього чи анімаційного фільму, тексти пісень, результати кількісного аналізу, тощо. їх може бути кілька.

РОЗДІЛ 3

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ

3.1 Загальні вимоги

Кваліфікаційну роботу друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210 * 297 мм) з використанням текстового редактора Word, шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14, із полуторним міжрядковим інтервалом, без переносів. Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве: 30 – 25 мм, праве: 10 – 1,5 мм, верхнє: 20 – 25 мм, нижнє – 20 – 25 мм. Відступ абзацу – 1,25 мм. Між абзацами інтервал – 0 пт «перед» і «після». Обсяг основного тексту магістерської роботи становить 60–70 сторінок. До загального обсягу роботи не входять таблиці та ілюстрації, які повністю займають площу сторінки, а також анотації, список літератури і додатки.

Переплітається (підшивається) в магістерській роботі:

- текст роботи (включаючи титульний аркуш, анотації, зміст, за наявності перелік умовних скорочень, список літератури);
- додатки;
- сертифікат щодо унікальності текстів роботи та невикористання матеріалів інших авторів без посилань.

Вкладається у роботу:

- відгук керівника;
- зовнішня рецензія;

Текст роботи повинен бути ретельно відредагованим, усі дані, цитати та літературні джерела вивірені автором роботи. Виявлений у роботі плагіат (використання чужих текстів без посилання на них) дає підстави оцінити представлену роботу на *«незадовільно»*.

Текст основної частини магістерської роботи поділяють на розділи, підрозділи та пункти.

Заголовки структурних частин роботи

ЗМІСТ**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ****ВСТУП****РОЗДІЛ****ВИСНОВКИ****СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ****СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ****СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТЕКСТОВОГО МАТЕРІАЛУ**

ДОДАТКИ, друкують великими літерами жирним шрифтом симетрично до тексту.

Структура розділів та підрозділів

Заголовки розділів і підрозділів слід оформлювати відповідно до таких вимог:

- ✓ Заголовки розділів (першого рівня) розташовуються посередині сторінки, жирним шрифтом, без крапок у кінці. Вказівка на тип розділу (теоретичний або практичний) не потрібна.
- ✓ Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів починаються з абзацного відступу, друкуються жирним шрифтом з великої літери (лише перше слово), без крапок у кінці.

Розміщення заголовків

Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх необхідно розділяти крапкою.

- ✓ У заголовках розділів не допускається перенос слів.
- ✓ Відстань між заголовками та текстом
- ✓ Після заголовка розділу має бути один порожній рядок перед текстом.
- ✓ Заголовок розділу, підрозділу, пункту або підпункту не повинен знаходитися внизу сторінки, якщо після нього розміщено лише один рядок тексту.
- ✓ Оформлення тексту, ілюстрацій та таблиць
- ✓ Усі текстові, графічні й табличні елементи повинні відповідати технічним вимогам цього документу.

- Таблиці та ілюстрації мають бути пронумеровані та підписані, з урахуванням технічних можливостей комп'ютерної техніки.

Зразок 1.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗБАГАЧЕННЯ МОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ ВИРАЖЕННЯ

1.1 Лінгвістичні особливості ідіоматичних засобів вираження

3.2 Нумерація

1) Сторінки кваліфікаційної роботи повинні нумеруватися арабськими цифрами, без знака «№», із наскрізною нумерацією по всьому документу. На наступних сторінках номер сторінки розміщується у правому верхньому куті без крапки в кінці.

2) Титульний аркуш включається до загальної нумерації, проте номер сторінки на ньому не проставляється.

3) Нумерацію ставлять у верхньому правому кутку сторінки і починають зі сторінки, де розміщено **ЗМІСТ** (номер сторінки – 2).

4) Розділи кваліфікаційної роботи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладання основного змісту магістерської роботи і позначатися *арабськими цифрами* без крапки, наприклад, 1, 2, 3 і т.д.

5) Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою, наприклад, 1.1. , 1.2. і т.д.

6) Пункти повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу і порядкового номера пункту, або з номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту,

відокремлених крапкою. Після номера пункту крапку не ставлять, наприклад: 1.1.1 , 1.1.2 і т.д.

7) Якщо розділ або підрозділ складається з одного пункту, або пункт складається з одного підпункту, його не нумерують.

8) Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи треба починати з нової сторінки. Розділи та підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки. Заголовки структурних елементів магістерської роботи і заголовки розділів потрібно розташовувати посередині, жирним шрифтом, без крапок в кінці, не підкреслюючи, не зазначаючи, чи це теоретичний, чи практичний розділ. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів магістерської роботи потрібно починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, жирним шрифтом, без крапки в кінці.

9) Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається. Між заголовками першого рівня і подальшим чи попереднім текстом має бути один порожній рядок. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту і підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

10) До загального обсягу магістерської роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають суцільній нумерації. *Усі таблиці та ілюстрації повинні бути нумеровані та підписані.*

3.3 Таблиці та ілюстрації

Таблиці, малюнки (ілюстрації, схеми) невеликого розміру можна вставляти безпосередньо в текст роботи. Назву таблиці розташовують над нею по центру сторінки. У правій частині над назвою зазначають «Таблиця» з її номером, де перша цифра – номер розділу, а друга – порядковий номер таблиці в розділі, наприклад: Таблиця 2.4. У тексті обов'язково мають бути посилання на всі таблиці, наприклад: «у табл. 2.4.», «див. табл. 2.4.». Великі таблиці, що не вміщуються на одну сторінку, доцільно розміщувати у Додатках. Наведено приклад оформлення таблиці.

Таблиця 1.1

xxxxxxx	xxxxxxx	Xxxxxxx
xxxxxxx	xxxxxxx	Xxxxxxx

Малюнки, ілюстрації та схеми слід вставляти в текст там, де вони вперше згадуються, або на наступній сторінці. У тексті обов'язково роблять посилання на малюнки, наприклад: «на мал. 1.1». Під малюнком розміщують його назву по центру сторінки. Перед назвою вказують «Мал.» з номером, де перша цифра – номер розділу, а друга – порядковий номер малюнка в розділі, наприклад: Мал. 1.2.

Діаграми, як правило, відображають результати кількісного аналізу емпіричних даних, тому їх доцільніше розміщувати у додатках. Назви діаграм розташовують під ними по центру сторінки, наприклад: Мал. 1. 2.

3.4 Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При підготовці квал роботи здобувач повинен надавати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які використовуються або наводяться в роботі, а також на ідеї та висновки, на основі яких розробляються проблеми, завдання чи питання, що досліджуються у кваліфікаційній роботі. Посилання слід робити переважно на останні видання публікацій. На попередні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них міститься матеріал, який відсутній у останньому виданні.

Якщо використовується матеріал із монографій, оглядових статей чи інших джерел з великою кількістю сторінок, у посиланні необхідно точно вказувати номери сторінок, з яких взято інформацію, на яку робиться посилання в роботі.

Посилання на джерела в тексті кваліфікаційної роботи здійснюють за порядковим номером у переліку використаних джерел, виділяючи його двома квадратними дужками. Наприклад:

посилання на роботу одного автора: [11];

посилання на декілька робіт одного автора: [3–7];

посилання на конкретні сторінки роботи одного автора або на джерело текстового матеріалу: [26, с. 3], [44, с. 16–17];

посилання на роботи кількох авторів: [5; 48; 81].

У тексті роботи також необхідно робити посилання на всі таблиці. При цьому слово «Таблиця» в тексті слід писати скорочено, наприклад: «... у табл. 1.1» або «див. табл. 1.2».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для проведення критичного аналізу того чи іншого друкованого матеріалу рекомендується наводити цитати. Науковий етикет вимагає точного відтворення цитованого тексту, оскільки навіть найменші скорочення або зміни наведеного фрагмента можуть спотворити сенс і зміст, закладений автором оригіналу.

Загальні вимоги до цитування:

1. Текст цитати слід починати й закінчувати лапками української розкладки («...») та подавати в тій граматичній формі, в якій він наведений у джерелі, із повним збереженням авторських стилістичних та орфографічних особливостей.

2. Цитування має бути точним і повним, без довільного скорочення авторського тексту чи спотворення думок автора. Допускається пропуск окремих слів, речень або абзаців за умови збереження змісту, що передається. Такий пропуск позначається трьома крапками, які можуть ставитися на початку, всередині або в кінці цитати. Якщо перед пропущеним текстом чи після нього був розділовий знак, він не зберігається.

3. Кожна цитата обов'язково має супроводжуватися посиланням на відповідне джерело.

4. У разі непрямого цитування (передачі змісту чужих ідей власними словами) необхідно максимально точно відтворювати думки автора, коректно оцінювати його результати та вказувати джерело, на яке спирається виклад. Такий спосіб дозволяє значно скоротити обсяг тексту, але вимагає особливої точності.

5. При згадуванні у тексті прізвищ науковців їхні ініціали ставляться перед прізвищем: В. І. Карабан, а не Карабан В. І., як це прийнято у списку використаної літератури. Важливо дотримуватися правила щодо пробілів між ініціалами та

прізвищем: вони мають бути нерозривними, аби уникнути перенесення частин імені на різні рядки.

3.5 Оформлення списку використаних джерел

В Україні діють два затверджені Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі. 1. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с. Це регламентуючий документ для оформлення бібліографічних списків, списків використаної літератури, списків літератури в наукових роботах тощо. 2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. Цей стандарт є регламентуючим документом для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах. Він установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й розміщення в документах.

Стандарт поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації. «Список використаної літератури» (як частини довідкового апарату) наводять у формі бібліографічного запису (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006). Згідно із наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (zareestrovano в Мін'юсті 3 лютого 2017 р. № 155/30023) МОН України спростило вимоги до оформлення списку використаних джерел. Зокрема, на вибір можна використовувати Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015» або один із стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, які є загальноновживаними в зарубіжній практиці оформлення наукових робіт (*Приклади*

оформлення бібліографічних описів наведено у додатку Г).

3.6 Додатки

Додатки розміщують після списку використаних джерел у порядку появи покликань на додаткові матеріали у тексті роботи. Кожен додаток повинен починатися з наступної сторінки.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ђ, у верхньому правому куті сторінки.

Заголовок додатка друкують угорі по центру сторінки з великої літери окремим рядком. Текст кожного додатка, за необхідності, може бути поділений на розділи і підрозділи, пункти, підпункти, які нумерують у межах кожного додатка. Наприклад, А.1., А.2., тощо. Малюнки, ілюстрації, схеми, розміщені у додатку, нумерують відповідно до послідовності додатка, наприклад: Мал. А.1. Якщо в магістерській роботі є лише один додаток, то він позначається Додаток А.

Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається Продовження Додатка А. На останній сторінці наведеного додатку зазначаємо: Закінчення Додатка А.

РОЗДІЛ 4

ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ НА ЗАСІДАННІ АТЕСТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ

Остаточним етапом діяльності здобувача є підготовка до захисту магістерської роботи та її представлення на засіданні атестаційної комісії (АК).

4.1 Загальні вимоги до захисту кваліфікаційної роботи. Академічна доброчесність

Оформлена згідно з установленими вимогами кваліфікаційна робота подається на випускову кафедру за місяць до проведення захисту. До поданої роботи додаються: відгук наукового керівника, протокол аналізу звіту про подібність, підготовлений науковим керівником, дві рецензії (зовнішня та внутрішня), а також довідка про впровадження результатів дослідження. У ролі зовнішніх рецензентів можуть виступати як наукові працівники, що здійснюють дослідження у сфері філології.

Основні етапи підготовки до публічного захисту кваліфікаційної роботи (відповідно до *Положення про порядок створення та організацію роботи Атестаційної комісії у Донбаському державному педагогічному* включають такі:

1. Завершений та погоджений із науковим керівником текст кваліфікаційної роботи підлягає обов'язковій перевірці на наявність плагіату у системі Strike Plagiarism. За результатами перевірки здійснюється аналіз звіту подібності та готується протокол аналізу звіту, що оформлюється науковим керівником.

2. Підготовка науковим керівником відгуку на кваліфікаційну роботу, у якому подається характеристика науково-дослідної діяльності здобувача під час виконання дослідження.

3. Проведення зовнішнього та внутрішнього рецензування кваліфікаційних робіт здобувачів.

4. Здобувач має бути ознайомлений зі змістом відгуку наукового керівника та рецензій. У разі необхідності він готує аргументовані відповіді на висловлені зауваження, які можуть бути використані під час процедури захисту роботи на

засіданні АК.

5. Здобувач готує презентацію, у якій відображаються основні результати проведеного наукового дослідження.

6. Не пізніше ніж за один місяць до початку роботи АК проводиться попередній захист кваліфікаційних робіт, під час якого здобувач презентує доповідь із демонстрацією основних результатів власного кваліфікаційного дослідження.

7. Випускова кафедра оформлює висновок про допуск або недопущення здобувача до публічного захисту кваліфікаційної роботи. Такий висновок фіксується у протоколі засідання кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

8. Кваліфікаційні роботи, які відповідають установленим вимогам щодо оформлення, здобувачі подають на випускову кафедру у строк не пізніше ніж за два тижні до призначеної дати захисту в АК.

9. Захист кваліфікаційної роботи здійснюється у формі доповіді, яка супроводжується презентацією.

10. Після захисту комісія визначає підсумкову оцінку, що виставляється відповідно до затверджених критеріїв оцінювання кваліфікаційної роботи.

4.2. Основні вимоги до структури доповіді для захисту

Доповідь необхідно вибудувати відповідно до такої структури: аргументоване пояснення актуальності теми дослідження із зазначенням її цінності, а також окреслення основних суперечностей між запитам практиці та недостатньою теоретичною розробленістю проблеми;

– формулювання мети й завдань, визначення об'єкта та предмета дослідження;

– висвітлення того, що саме було з'ясовано, встановлено, виявлено чи доведено у процесі виконання роботи;

– розкриття ефективності експериментальних методик у теоретичних висновках і методичних рекомендаціях (уточнення понять, представлення розроблених елементів методичної системи тощо);

– демонстрація труднощів, які виникали під час дослідження та шляхів їх подолання;

– окреслення можливих напрямів подальшого розвитку обраної теми.

Під час публічного виступу здобувач повинен чітко й логічно викладати власні думки, уникаючи зачитування тексту конспекту. Надмірна прив'язаність до підготовленого тексту надає виступу формальних рис і робить його менш переконливим. Саме тому варто заздалегідь продумати зміст доповіді, логічну послідовність викладу матеріалу, чітку структурованість виступу, яка передбачає вступ, основну частину (з представленням особистого внеску в дослідження) та висновки.

Невід'ємним елементом захисту може бути комп'ютерна презентація результатів виконаного кваліфікаційного дослідження. Водночас небажано перевантажувати слайди великим обсягом тексту. Для презентації слід відібрати найвагоміші результати – ті, що були уточнені, досліджені або виявлені у процесі роботи. Матеріал доцільно подавати у вигляді схем, таблиць, діаграм.

Оптимальною вважається презентація, що складається з 10–12 слайдів, які найбільш повно демонструють значущість, результативність та самостійність дослідження. На слайдах варто розміщувати ключові тези доповіді, тоді як додаткові пояснення здобувач може подати усно, коментуючи відповідний матеріал.

Тривалість доповіді не повинна перевищувати 15 хвилин.

Після виступу члени АК мають право поставити запитання, які повинні стосуватися теми та проблематики дослідження. Вони спрямовані на уточнення застосованих методичних підходів, визначення особистого внеску здобувача у вирішення завдань дослідження, а також на перевірку рівня його загальнонаукової та методичної підготовки за спеціальністю В11 «Філологія».

На захисті кваліфікаційних робіт можуть бути присутні наукові керівники.

Порядок проведення захисту кваліфікаційної роботи на засіданні АК:

– секретар АК оголошує інформацію щодо кваліфікаційної роботи, поданої до захисту: прізвище та ім'я здобувача, тему дослідження, а також відомості про наявні

супровідні матеріали (відгук наукового керівника, рецензії, відгук, довідка про впровадження, результати перевірки на академічний плагіат,);

– виступ здобувача з доповіддю, у якій розкривається сутність роботи та висвітлюються її основні результати (тривалість 8–10 хвилин) із використанням візуалізаційних матеріалів;– надання відповідей здобувачем на запитання членів АК;

– секретар АК зачитує відгук наукового керівника або науковий керівник особисто виступає зі стислою характеристикою виконаної роботи та діяльності здобувача у процесі її підготовки (до 2 хвилин);

– секретар АК оголошує рецензії на кваліфікаційну роботу;

– голова АК оголошує про завершення процедури захисту.

За згодою АК ставити запитання здобувачеві можуть також інші присутні на засіданні. Усі поставлені питання обов'язково заносяться до протоколу АК.

4.3 Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

У процесі захисту кваліфікаційна робота оцінюється відповідно до таких критеріїв:

За 100-бальною шкалою

90 – 100 балів

89 – 75 балів

60 – 74 балів

26 – 59 балів

0 – 25 балів

за національною шкалою

відмінно

добре

задовільно

незадовільно

неприйнятно

Оцінювання результатів публічного захисту кваліфікаційних робіт здійснюється за 100-бальною шкалою оцінювання та відповідною рейтинговою оцінкою:

Для визначення критеріїв оцінювання кваліфікаційної роботи потрібно зважати на такі загальні положення:

оцінки «відмінно» (90–100 балів) заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував всебічні, систематичні дослідницькі аналітичні навички, уміння без похибок виконувати завдання, сформульовані керівником, опанував основну й

додаткову літературу, рекомендовану планом написання кваліфікаційної роботи, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні дослідницьких аналітичних навичок;

оцінки «добре» (75–89 балів) заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував ретельні дослідницькі аналітичні навички, успішно виконав передбачені планом написання кваліфікаційної роботи завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану для написання розвідки, продемонстрував систему засвоєних знань з дисциплін та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої професійної діяльності;

оцінки «задовільно» (60–74 бали) заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував дослідницькі аналітичні навички в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених планом написання кваліфікаційної роботи, але припустився помилок, хоча має потрібні знання для їх усунення;

оцінка «незадовільно» (26–59 балів) виставляється здобувачу вищої освіти, який має прогалини в знаннях основного матеріалу, припустився принципових помилок при виконанні завдань, передбачених планом написання кваліфікаційної роботи або плагіат фрагментів роботи становить від 25% до 50%, він не може продовжувати навчання /або приступити до професійної діяльності без доопрацювання кваліфікаційної роботи та повторного захисту її наступного року (без зміни наукового керівника);

оцінка «неприйнятно» (0–25 балів) виставляється здобувачу вищої освіти, який надав для перевірки кваліфікаційну роботу, що не відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, або плагіат становить вище 50%, зі значними відхиленнями роботи. У разі отримання оцінки «неприйнятно» здобувач має право на написання іншої кваліфікаційної роботи за новою темою, з обов'язковим проходженням повторного курсу упродовж терміну, потрібного для створення такої роботи.

У випадку, коли захист кваліфікаційної роботи не відповідає вимогам рівня атестації, комісія ухвалює рішення про неатестацію здобувача вищої освіти, про що свідчить відповідний запис у протоколі засідання. Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку під час захисту кваліфікаційної роботи, відраховується з ДДПУ як не атестований. Йому видається академічна довідка встановленого зразка. Повторний захист кваліфікаційної роботи є можливим лише на наступний рік після виконання визначених умов (проходження повторного курсу навчання, доопрацювання або написання нової кваліфікаційної роботи).

Повторний захист кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки є не припустимим.

Здобувачі вищої освіти, які не згодні з отриманою оцінкою, мають право у день захисту кваліфікаційної роботи подати апеляційну скаргу до апеляційної комісії. Апеляція має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного дня після її подання. Здобувачі вищої освіти, які подали апеляцію, має право бути присутніми під час розгляду поданої ними заяви. Порядок подання апеляції, затвердження складу апеляційної комісії та визначення результатів висвітлено в Положенні про апеляційну комісію ДДПУ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. *Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти 1 курсу здобувачат. ф-ту адвокатури та антикорупц. діяльності.* Одеса : Фенікс, 2022. 48 с.
2. Бхаттачарджи А., Ситник Н. *Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках.* Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
3. Галян О. В. *Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання.* Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 26 с.
4. Григоруک П. М., Хрущ Н. А. *Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб.* Київ : Кондор, 2017. 206 с.
5. Гуторов О. І. *Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб.* Х.: ХНАУ, 2017. 272 с.
6. ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».
7. ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила».
8. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (з офіційними виправленнями у 2017 році).
9. Еко У. *Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / пер. за ред. О. Глотова.* Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.
10. ЗУ «Про авторське право і суміжні права» у редакції від 22.07.2018.
11. ЗУ «Про вищу освіту» у редакції від 25.07.2018.
12. Ковальчук Л. *Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посіб.* Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.

13. Науково-педагогічне дослідження: навч. посіб. для здобувачів Староста В. І. *Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посіб. для самостійної роботи здобувачів освіти.* Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2021. 64 с.
14. Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> .
15. Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «ДДПУ» <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>
16. Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти у «ДДПУ» <http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/039.pdf>
17. Положення про кваліфікаційні роботи в Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/01092021%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BA%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86.%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B801.pdf>
18. Положення про Національний репозитарій академічних текстів (Постанова КМУ від 19 липня 2017 р. № 541).
19. Положення про освітні програми у «ДДПУ» <http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/026.pdf>
20. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 (укладено Науковою бібліотекою ЗНУ). URL: <http://library.znu.edu.ua/site/obyavlenia/SPISOK.pdf>
21. Рекомендації щодо запобігання академічному плагиату (лист МОН України № 1/11-8681 від 15.08.2018 р.).
22. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю.,

- Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. 84 с. [Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти.pdf](#)
23. Староста В. І. Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посіб. для самостійної роботи здобувачів освіти. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 64 с.
24. Український правопис. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А. Титульна сторінка магістерської роботи

Міністерство освіти і науки України

Державний вищий навчальний заклад

«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної, філологічної та економічної освіти

Кафедра германської та слов'янської філології

ПРИЗВИЩЕ ІМ'Я ПО БАТЬКОВІ ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Спеціальність В11 Філологія

Предметна спеціальність 035.041

Спеціалізація 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша –
англійська

за освітньо-професійною програмою
«Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно))»

підпис здобувача

Науковий керівник:
Прізвище, ім'я по батькові,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської та
слов'янської філології

підпис наукового керівника

Дніпро-Слов'янськ – 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
1.1 Поняття комічного в естетиці, літературознавстві, лінгвістиці...	
1.1.1 Національний компонент у структурі комічного.....	
1.1.2 Види комічного та їхнє співвідношення.....	
1.2 Мовні та позамовні засоби репрезентації комічного	
1.2.1 Мовна гра.....	
1.2.2 Пародія.....	
1.2.3 Іронія.....	
1.2.4 Стилiстичні засоби творення комічного	
1.3 Прийоми відтворення комічного в перекладі.....	
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2. ВІДТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО У ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ МУЛЬТФІЛЬМІВ	
2.1. Способи перекладу мовної гри.....	
2.2. Способи перекладу іронії.....	
2.3. Способи перекладу сарказму	
2.4. Способи перекладу пародії.....	
2.5. Способи перекладу стилістичних засобів творення комічного..	
2.6. Стратегія доместикації в перекладі комічного.....	
Висновки до розділу 2	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	
ДОДАТКИ	

Додаток В. Загальні вимоги до анотацій

Качина А. С. *Методичні аспекти перекладу англомовних соціально-політичних термінів*. Кваліфікаційна (магістерська) робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)). Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Мова і література (англійська)) – ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Слов'янськ – Дніпро, 2024.

Сучасний етап розвитку мовознавства характеризується суттєвим прогресом у розвитку різних типів мов, що відзначається лінгвістами в усьому світі. Основною причиною цього явища є науково-технічний прогрес, який вплинув майже на всі регіони світу. Упродовж усієї історії розвитку лінгвістики міжмовна взаємодія залишалася в центрі уваги дослідників. Розвиток різних галузей науки та інтенсивне розширення міжнародних відносин зумовили потребу у створенні термінологічних систем. Англійська термінологічна лексика формувалася та розвивалася паралельно з еволюцією відповідних сфер знань. Кожна термінологічна система постійно змінюється та вдосконалюється, залишаючись цілісною структурою, яка взаємодіє із суспільством і відповідає його комунікативним потребам.

Термінологія як невід'ємний елемент наукової мови формується під впливом природних еволюційних змін, яких зазнає мова в процесі розвитку. Вона відображає здобутки окремих галузей знань на певному історичному етапі та демонструє перспективи подальшого поступу. Розвиток науки й техніки безпосередньо впливає на обсяг та якість термінології, яка є своєрідним дзеркалом усіх досягнень у мовній системі.

Виходячи з цих положень, у нашому дослідженні англомовна соціально-політична термінологія розглядається комплексно. Методологічно пріоритет надається загальним критеріям над окремими, що дає змогу аналізувати соціально-політичну сферу в цілому та виявляти закономірності формування, функціонування й перекладу термінів у її підсистемах. Ключовими аспектами є: взаємозв'язок методологічних проблем у соціально-політичних науках із аналізом тексту як об'єкта

гуманітарних досліджень; роль лінгвістичних та позалінгвістичних чинників (політичних, соціальних, економічних, історичних тощо) у процесі розуміння; можливість варіативності тлумачень і перекладів термінів. Ці чинники є визначальними для точного й адекватного перекладу соціально-політичної термінології.

Актуальність роботи зумовлена відсутністю чітко розробленої методології перекладу термінів, особливо в контексті синонімії. Проблема перекладу є особливо гострою у сферах знань, де понятійний апарат майже повністю запозичений і потребує адекватного відтворення українською мовою. Це підкреслює необхідність вивчення методичних аспектів перекладу термінів з метою збереження точності та зрозумілості наукової комунікації.

Метою дослідження є формування основних методологічних принципів перекладу соціально-політичних термінів та визначення лінгвістичних і позалінгвістичних чинників, що впливають на перекладацькі рішення. Зокрема, у роботі здійснено комплексний опис методики перекладу англійських соціально-політичних термінів та виявлено загальні мовні процеси, властиві досліджуваній термінологічній системі.

Для реалізації мети поставлено такі **завдання**:

1. виявити мовні процеси, найбільш характерні для соціально-політичної термінології, та визначити їхній вплив на переклад;
2. дослідити залежність вибору еквівалента від способу утворення й функціонування терміна;
3. визначити ступінь впливу зміни значення терміна на його переклад;
4. з'ясувати негативний вплив некоректного перекладу на послідовність термінології;
5. розробити методичні рекомендації щодо перекладу соціально-політичних термінів.

Об'єктом дослідження є сучасна англійська мова соціально-політичної орієнтації.

Предметом дослідження – методичні аспекти перекладу лексичних одиниць цієї сфери.

Для розв'язання поставлених завдань застосовано такі **методи**: аналіз лінгвістичної літератури за темою дослідження; узагальнення й систематизація наукового досвіду для визначення передумов роботи; порівняльно-зіставний метод; методи синхронного аналізу; структурно-семантичний аналіз; зіставлення дефініцій; контекстуальний аналіз.

Наукова новизна полягає у вперше сформульованих основних положеннях методики перекладу термінів у галузі соціально-політичних наук. Запропонована методика передбачає системний підхід до перекладу, що охоплює як рекомендації щодо відтворення термінів, не зафіксованих у словниках, так і використання корпусного аналізу для визначення найадекватніших еквівалентів-синонімів.

Теоретичне значення дослідження полягає у внеску в розвиток теорії перекладознавства, розширенні й поглибленні наукового розуміння методологічних аспектів перекладу англійських соціально-політичних термінів. Зокрема, робота сприяє формуванню системного підходу до аналізу термінології, з урахуванням її специфіки в умовах міжкультурної комунікації та впливу соціокультурних чинників на процес перекладу.

Практичне значення дослідження полягає у широкому використанні його результатів. По-перше, матеріали можуть бути застосовані при укладанні словників соціально-політичних термінів, що є важливим для забезпечення точності та однозначності перекладу в цій сфері. По-друге, вони можуть стати основою для лекційних курсів із теорії перекладу, сприяючи кращому розумінню специфіки перекладу політичної термінології. Крім того, результати роботи можуть бути використані в практиці викладання англійської мови у закладах вищої освіти, зокрема під час підготовки студентів до перекладу спеціалізованих текстів, таких як статті з політики чи економіки.

Особистий внесок автора. У процесі дослідження зроблено суттєвий внесок у вирішення проблеми методичних аспектів перекладу англійських соціально-політичних термінів. Зокрема, проведено комплексний аналіз англійської

термінології соціально-політичної сфери, досліджено її структурні, семантичні й функціональні особливості у контексті перекладу, а також розроблено методика порівняльного аналізу термінологічних систем двох мов.

Мета й завдання дослідження зумовили структуру роботи, яка складається з анотації, вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та списку використаних джерел (88 позицій). Загальний обсяг роботи становить 101 сторінку.

Ключові слова: соціально-політична термінологія, міжмовна взаємодія, термінологічні системи, методика перекладу, мовні процеси, контекстуальний аналіз, міжкультурна комунікація, теорія перекладу, спеціалізовані тексти, методичні рекомендації.

Kachyna A. S. *Methodological Aspects of Translating English Socio-Political Terms*. A Master's Qualification Thesis for the Degree of Master in Specialty 014 Secondary Education (Language and Literature (English)). Educational and Professional Program: Secondary Education (Language and Literature (English)) – SHEI «Donbas State Pedagogical University», Sloviansk – Dnipro, 2024.

The modern stage of linguistic development is characterised by significant progress in the evolution of different types of languages, as noted by linguists worldwide. The main driver of this phenomenon is scientific and technological progress, which has influenced almost all regions of the globe. Throughout the history of linguistics, interlingual interaction has consistently been in the focus of scholarly attention. The growth of various scientific branches and the intensive development of international relations have necessitated the creation of specialised terminological systems. English terminological vocabulary has evolved in parallel with the development of the corresponding fields of knowledge. Each system of terms is constantly changing and improving, while remaining an integral structure that interacts with society and meets its communicative needs.

Terminology, as an essential element of scientific language, is shaped by the natural evolutionary changes that occur in the course of language development. It reflects the achievements of individual fields of knowledge at specific historical stages and

demonstrates the prospects for further advancement. The progress of science and technology directly affects the scope and precision of terminology, which serves as a mirror of all achievements within the linguistic system.

Based on these principles, the present study approaches English socio-political terminology comprehensively. Methodologically, general criteria take precedence over specific ones, enabling an analysis of the socio-political sphere as a whole while uncovering patterns in the formation, usage, and translation of terms within its subfields. Key considerations include the relationship between methodological issues in the social and political sciences and text analysis as a subject of the humanities; the role of linguistic and extra-linguistic factors (political, social, economic, historical, etc.) in interpretation; and the possibility of varied readings and translations of terms. These factors are crucial for a nuanced understanding and accurate rendering of socio-political terminology.

The relevance of the study stems from the absence of a well-defined methodology for translating terms, particularly in the context of synonymy. The challenge is especially pressing in fields where the conceptual framework is largely borrowed, which requires adequate and precise expression of these concepts in Ukrainian. This highlights the need to explore the methodological aspects of translation in order to preserve the clarity and accuracy of scientific communication.

The purpose of the research is to formulate the basic methodological principles for translating socio-political terms and to identify the linguistic and extra-linguistic factors influencing translation choices. Specifically, the study aims to provide a comprehensive description of translation methodology for English socio-political terms and to identify the general linguistic processes inherent in these terminological systems.

To achieve this aim, the following **objectives** were set:

1. to identify the linguistic processes most characteristic of socio-political terminology and determine their influence on translation;
2. to examine the dependence of equivalent choice on the formation and functioning of terms;
3. to determine the extent to which changes in term meaning affect translation;

4. to assess the negative impact of incorrect translation on the consistency of terminology;
5. to develop methodological recommendations for the translation of socio-political terms.

The object of the study is contemporary English of socio-political orientation. The subject of the research is the methodological aspects of translating lexical units in this domain.

To solve these tasks, the following research methods were applied: analysis of linguistic literature relevant to the chosen topic; generalisation and systematisation of scientific experience in order to define prerequisites for research in the field; comparative and contrastive analysis; synchronic analysis; structural and semantic analysis; definition comparison; and contextual analysis.

The scientific novelty of the study lies in the first formulation of the main provisions of a methodology for translating socio-political terms. The proposed methodology offers a systematic approach to translation, ranging from recommendations for rendering terms not recorded in dictionaries to the use of corpus analysis methods for identifying the most appropriate equivalents and synonyms.

The theoretical significance of the research consists in its contribution to the development of translation theory by deepening the scientific understanding of the methodological aspects of translating English socio-political terminology. In particular, the study fosters the development of a systematic approach to terminology analysis, taking into account intercultural communication and the impact of socio-cultural factors on translation processes.

The practical significance of the research lies in the broad applicability of its findings. Firstly, the materials can be used to compile dictionaries of socio-political terms, which are essential for ensuring accuracy and unambiguity in translation. Secondly, they can serve as a foundation for lecture courses in translation theory, enhancing students' understanding of the specifics of translating political terminology. In addition, the study may be applied in the practice of teaching English at universities, particularly in preparing students to translate specialised texts such as articles on politics or economics.

The author's personal contribution. In the course of this research, significant contributions were made to solving the problem of methodological approaches to translating English socio-political terms. A comprehensive analysis of socio-political terminology in English was conducted, including the study of its structural, semantic, and functional features in the context of translation. A methodology for the comparative analysis of terminological systems in two languages was also developed.

The purpose and objectives of the research determined the structure of the thesis, which consists of an abstract, introduction, two chapters, conclusions to each chapter, general conclusions, and a list of references (88 items). The total volume of the thesis is 101 pages.

Key words: socio-political terminology, interlingual interaction, terminology systems, translation methodology, linguistic processes, contextual analysis, intercultural communication, translation theory, specialised texts, methodological recommendations, structural and semantic analysis, comparative analysis, professional communication.

Додаток Г. Приклади оформлення списку літератури

Згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с. 5. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. 3. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. 4. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с. 5. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Інновації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. 2. Бікулов Д.Т, Чкан А.С., Олійник О.М., Маркова С.В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с.

Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с. 3. Дахно І.І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2015. 560 с. 4. Бутко М.П., Неживенко А.П., Пепа Т.В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В.В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с. 2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В.І. Гарапка; уклад. А.І. Гарапко. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М.А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П.О. Бедрія, О.О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т.А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 6. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачєво, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачєво : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П.М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. 8. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Безруков В.Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л.Г. Мороз, А.Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А.В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2016. Т. 2. 206 с. 3. Новицкий О.М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н.Г. Мозговая, А.Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н.Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. 5. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с. 2. Поплавська С.Д. Формування готовності здобувачів медичних коледжів до комунікативної взаємодії у професійній діяльності : автореф. дис. ... канд. пед наук : 13.00.04. Житомир: Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка, 2009. 22 с. 3. Козлова О. Г. Підготовка вчителя до інноваційної діяльності в системі післядипломної освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. К., 1999. 235 с.

Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с. 2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с. 3. Дишко О.Л. Формування готовності бакалаврів з туризму до професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Луцьк, 2016. 230 с.
	<ol style="list-style-type: none"> 4. Гавриш І.В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Харків, 2006. 563 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018). 5. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 5. С. 430–443. 6. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 25. С. 139–141. 8. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15–16. 9. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Співки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г.Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В.А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 3. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 4. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.

Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зернозбиральний комбайн: пат. 25742 Україна: МПК6 С09К11/00, 01Т1/28, G21НЗ/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с. 3. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 С09К11/00, G01Т1/28, G21НЗ/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Федорченко Б. А., Смотрич В. Н. Радиационное повреждение материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прокопенко І. П. Каталог растений для работ по экодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О.В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні: бібліогр. покажч. / уклад.: Н.М. Загородна та ін.; наук. ред. Т.В. Марусик; відп. за вип. М.Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодед О.В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О.М., Любовець Н.І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).

Аналітичний бібліографічний запис Складова частина видання (глави, розділу, статті) розділовий знак «дві навскісні риси» (//) замінюють крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяють шрифтом курсив.	
Частина видання: книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баймуратов М.А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М.А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М.О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю.О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А.П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с екологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоєць Т.О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексеев В.М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання. <i>Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік</i> : збірник тез повідомлень, Київ, 2012. С.202–203. 2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства. <i>Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці</i> : збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.). Київ, 2013. С.331–335. 3. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 4. Анциперова І.І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i>: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м.Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С.134–137. 5. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i>: материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 6. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 7. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.

<p>Частина довідкового видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. 2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М.І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
<p>Частина видання: продовжуваного видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоєць Т.О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С.А., Хмельницький А.А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С.153–159. 3. Левчук С.А., Рак Л.О., Хмельницький А.А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О.В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 3. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118. 4. Хорошилова С. А., Малафійк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 5. Андрощук І.В. Взаємодія як педагогічна категорія. <i>Педагогічний дискурс</i>. 2013. №14. С. 15-19. 6. Андрущенко В.П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу. <i>Вища освіта України</i>. 2004. № 1. С. 5-9. 7. Бех І. Виховні закони у благодійному житті особистості. <i>Рідна школа</i>. 2011. № 6. С. 39-42. 8. Дем'яненко Н.М. Самостійна робота здобувачів в умовах модульного навчання: організація і управління. <i>Вища освіта України</i>. 2011. № 3. Т.1. С. 8-81.

Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я.С., Маліцький Б.А., Бублик С.Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т.12, №6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006
-------------------------------	--

Додаток Д. Відгук наукового керівника

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

здобувача(ки) _____ факультету гуманітарної, філологічної та економічної освіти спеціальності В11 Філологія 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно)

_____ (ПІБ здобувача)

за темою _____

Науковий керівник _____
(вчений ступінь, вчене звання)

Відгук керівника повинен бути тільки індивідуальним. Він складається у вільній формі з обов'язковим висвітленням таких основних питань:

- відповідність змісту кваліфікаційної роботи;
- обсяг розкриття теми;
- особистий внесок автора роботи в розробку теми.

Ступінь його самостійності, ініціативність, уміння проводити дослідження, узагальнювати дані практики, наукової літератури та робити правильні висновки;

- ступінь використання в роботі сучасних методів дослідження, аналітичних прийомів, засобів сучасної обчислювальної техніки;

- питання, які особливо виокремлюють кваліфікаційну роботу; недоліки роботи;
- рекомендації, побажання;
- можливість практичного використання роботи або її окремих частин у практиці;
- інші питання;

- висновки (визначається рівень підготовленості здобувача, формулюється оцінка кваліфікаційної роботи, висловлюється думка про можливість допуску до захисту).

Зауваження: _____

_____

Висновок: робота може бути рекомендована /не рекомендована до захисту.

Науковий керівник _____
(підпис) _____ (наук. ступ., вчене звання, прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2025 р.

Рецензентом може бути доктор / кандидат філологічних наук, професор / доцент або науково-педагогічний працівник із відповідними науковими ступенями / вченими званнями з іншої кафедри ДВНЗ

Додаток Ж. Рецензія на кваліфікаційну роботу

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

здобувача(ки) _____ групи факультету ФГФЕО
спеціальності 035 Філологія 035.041 – германські мови та літератури (переклад
включно)

_____
(ПІБ здобувача)

За темою _____

1. Актуальність теми

Обґрунтування важливості обраної проблематики.

Значення для науки/освіти/практики.

2. Структура та зміст роботи

Загальна характеристика структури (вступ, кількість розділів, висновки, список використаних джерел, додатки).

Логічність та послідовність викладу матеріалу.

Відповідність поставленим завданням.

3. Наукова новизна та практична значущість

Нові підходи, ідеї, результати.

Практична цінність результатів (можливість застосування у навчальному процесі чи професійній діяльності).

4. Позитивні сторони роботи

Сильні сторони (глибина аналізу, самостійність, використання сучасних джерел, грамотність викладу тощо).

5. Недоліки та зауваження

Вказати слабкі сторони (можливо, недоліки в структурі, мові, використанні джерел, узагальненнях тощо).

Зауваження формулюються коректно, без образливих оцінок.

7. Висновок

Загальна оцінка роботи.

Відповідність кваліфікаційним вимогам.

Рекомендація щодо захисту.

Орієнтовна оцінка за шкалою (якщо це передбачено).

Рецензент _____

(підпис)

(наук. ступ., вчене звання, прізвище та ініціали)

«_____» _____ 2025 р.